

POLISH

Rozprzestrzenianie się obcych gatunków ryb

Rozprzestrzenianie się obcych gatunków ryb staje się coraz większym problemem w regionie Vestland. Potrzebujemy pomocy w zapobieganiu dalszym wypustom oraz w rozpowszechnianiu informacji o szkodach, jakie te gatunki ryb wyrządzają w ekosystemie wodnym tego regionu.

Ten artykuł jest również dostępny w języku norweskim i angielskim.

Rysunek 1. *Karpie i złote rybki są popularnymi rybami stawowymi, ale mogą powodować poważne szkody dla przyrody, jeśli wypuszczone są do naturalnych cieków wodnych. Obraz: Pixabay (StockSnap).*

Rozprzestrzenianie się obcych gatunków ryb

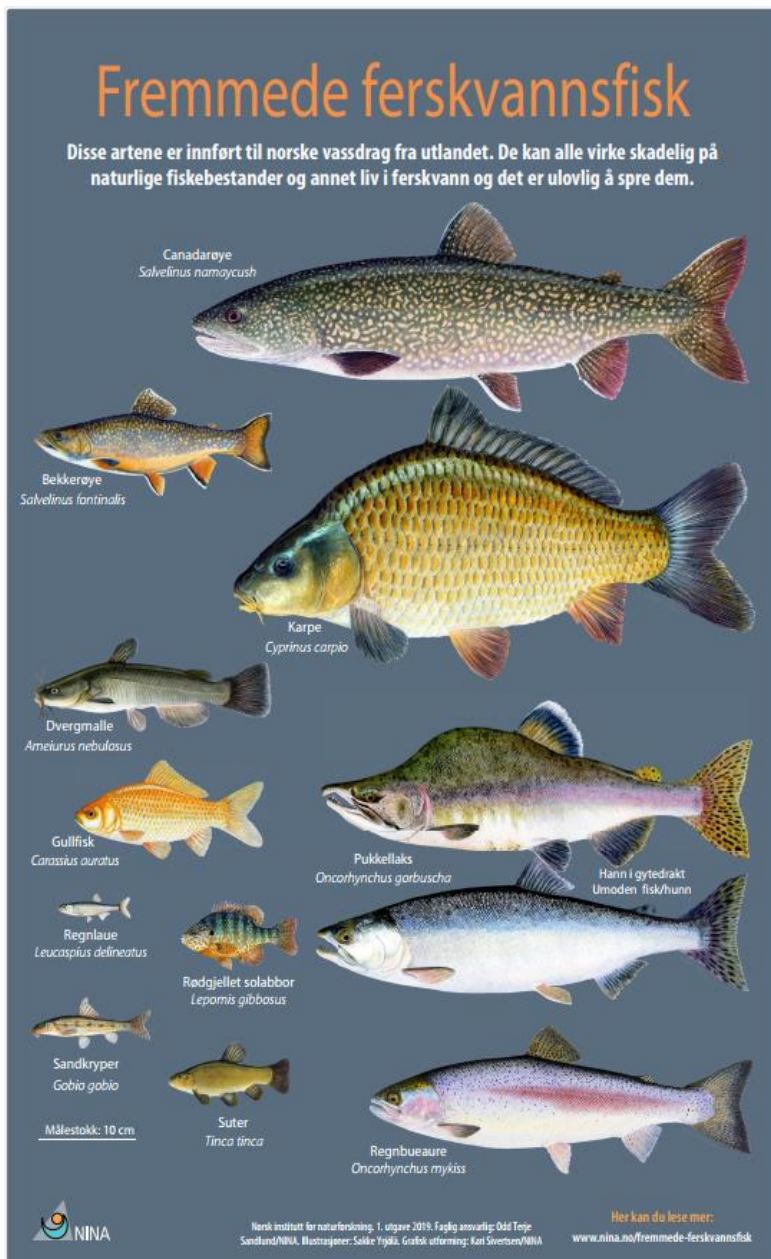
Rozprzestrzenianie się obcych gatunków ryb stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla miejscowych gatunków ryb słodkowodnych oraz dla różnorodności przyrody w wodach słodkich. Wprowadzanie obcych gatunków ryb do środowiska słodkowodnego oraz używanie żywych ryb jako przynęty są głównymi przyczynami rozprzestrzeniania się, zgodnie z niedawnym raportem o zdarzeniach rozprzestrzeniania się w latach 2013-2020 ([raport NINA nr 2099](#)).

Czym jest obcy gatunek ryb?

Obcy gatunek ryb to gatunek, który został wprowadzony do nowego obszaru za pomocą interwencji człowieka. Obce gatunki ryb można podzielić na krajowe i regionalne. Krajowy gatunek obcy to taki,

który pochodzi z krajów spoza Norwegii. Jeśli gatunek jest regionalnie obcy, występuje naturalnie w części kraju, ale został rozprzestrzeniony na nowe obszary, takie jak leszcz i szczupak (rysunek 2).

Plakat NINA dotyczący obcych gatunków ryb

Rysunek 2. Plakat pokazuje gatunki obce krajowe, które mogą mieć poważne konsekwencje dla ekosystemów słodkowodnych w Norwegii. Obraz: NINA

Konsekwencje obcych gatunków ryb

Obce gatunki ryb stanowią poważne zagrożenie dla ekosystemów słodkowodnych, a globalnie to właśnie ekosystemy słodkowodne są najsilniej zagrożone. Konkurencja o miejsce i zasoby powoduje wypieranie rodzimych gatunków ryb przez obce, co w najgorszym przypadku może prowadzić do lokalnego wymarcia. Brak naturalnych wrogów może spowodować gwałtowny wzrost populacji wprowadzonych gatunków ryb, co może powodować znaczne szkody w siedliskach innych ryb (NINA, 2021). Żółta rybka i karp mogą przenosić choroby i pasożyty, takie jak tasiemce. Szczupak może

znacząco wpływać na populacje ryb łososiowatych. Pstrąg tęczowy jest pokarmem dla okonia, co może prowadzić do znacznego spadku populacji pstrąga tęczowego.

Jakie problemy występują w regionie Vestland?

Ciągle otrzymujemy nowe zgłoszenia obserwacji karpia, okonia, złotej rybki i szczupaka w zbiornikach wodnych, gdzie wcześniej ich nie widziano. Szczególnie w gminach przybrzeżnych na południu regionu Vestland otrzymujemy raporty o obserwacjach obcych gatunków ryb. Wypuszczanie obcych gatunków ryb często odbywa się w nocy, aby uniknąć wykrycia.

Co można zrobić?

Aby pozbyć się obcych gatunków ryb, wypróbowano metody takie jak wędkowanie, leczenie rotenonem i opróżnianie stawów, po których następuje elektryczne łowienie lub rozpylanie amoniaku. Wędkowanie może zmniejszyć występowanie obcych gatunków ryb. Wędkowanie przyczynia się do powstrzymania dalszego rozprzestrzeniania się do nowych zbiorników wodnych i może ograniczyć szkodliwy wpływ na rodzime gatunki. Metoda ta jednak nie ma tak dobrego efektu jak leczenie rotenonem.

Rotenon dał dobre rezultaty w usuwaniu niepożądanych gatunków ryb. W krótkiej perspektywie leczenie to jest szkodliwe dla organizmów bentosowych, ale badania pokazują, że większość gatunków wraca po zaledwie roku. Administracja państwowa wcześniej stosowała leczenie rotenonem zbiorników wodnych na Hardangervidda w celu usunięcia okonia. Okoń to regionalnie obcy gatunek w regionie Vestland, który ma szczególnie negatywny wpływ na pstrąg. W tym roku złożyliśmy wniosek o zastosowanie rotenonu w jednym zbiorniku wodnym na Hardangervidda, gdzie obserwowano okonia. Celem leczenia jest powstrzymanie dalszego rozprzestrzeniania się okonia.

Metoda wędkowania ma tę zaletę, że nie powoduje szkód innym gatunkom ryb w zbiorniku wodnym. Środek ten jest również łatwy w wykonaniu w porównaniu z bardziej zaawansowanym leczeniem rotenonem. Są to działania, które mogą być przeprowadzone przez wolontariuszy oraz poprzez organizowanie działań przez gminy i stowarzyszenia wędkarskie. Chociaż metoda ta nie jest tak bezpieczna, niska bariera wejścia do przeprowadzenia działań powoduje, że leczenie to może mieć znaczny ogólny wpływ.

Rysunek 3. Szczupak może zmniejszyć lokalne zasoby ryb i stanowi ogromne zagrożenie dla łososia i pstrąga. Wypuszczanie gatunków inwazyjnych jest przestępstwem, za które grozi kara do pięciu lat więzienia. Obraz: Pixabay (Marcel Eining).

Zgłoś!

Obce gatunki ryb mogą mieć negatywne konsekwencje ekologiczne dla zbiorników wodnych. Rejestracje obcych gatunków ryb powinny więc być zgłaszane do systemu wodnego/środowiska wodnego przez administrację państwową. Zachęcamy do kontaktu z urzędem gminy w przypadku obserwacji obcych gatunków ryb. Mogą oni mieć zasoby do monitorowania i koordynowania działań. Ewentualnie lokalne stowarzyszenia łowieckie i wędkarskie mogą również pomóc.

NINA (Norweski Instytut Badań Przyrodniczych) prowadzi kartowanie rozprzestrzeniania się obcych gatunków ryb i należy się z nimi skontaktować w przypadku nowych obserwacji obcych ryb. Podaj informacje o cieku wodnym, gminie, wielkości i liczbie ryb, czasie obserwacji i sposobie obserwacji (czy ryba została złowiona czy tylko widziana?). Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej NINA: <https://www.nina.no/Naturmangfold/Fremmede-arter/Fremmede-ferskvannsfisk>.

Samorząd wojewódzki udziela dotacji na działania. Ponadto można ubiegać się o dotację od Norweskiego Dyrektora Ochrony Środowiska w ramach programu "Dotacje na działania przeciwko obcym organizmom" ("Tilskudd til tiltak mot fremmede organismer" w języku norweskim) za pośrednictwem elektronicznego portalu wnioskowego, do 15 stycznia.

Udostępnij informacje

Najważniejszą rzeczą, jaką można zrobić, jest rozpowszechnienie informacji o konsekwencjach obcych gatunków ryb, aby zapobiec nowym wprowadzeniom obcych ryb. Śmiało udostępnij ten artykuł lub umieść informacyjne tablice.

Ten artykuł internetowy jest również dostępny w norweskiej wersji oraz wersji angielskiej napisanej przez Chat GPT.

Literatura źródłowa

Artsdatabanken, 2018. Fremmedartslista 2018.

Pukkellaks i Norge, 2019. NINA Rapport 1821.

Hesthagen, T. & Sandlund, O.T. 2017. Spredning av gjedde. Ødeleggende for aurebestander. NINA Fakta 2-2017.

Hesthagen, T. & Sandlund, O.T. 2017. Spredning av ørekyt. Ødelegger aurevatn. NINA Fakta 3-2017. Fremmed ferskvannsfisk skader norsk natur. Publisert 21.06.2019

NINA, 2021. Utredning av tiltak mot fremmede ferskvannsararter i Norge. NINA rapport 1924.

Hesthagen, T. & Sandlund, O.T. 2022. Spredning av nasjonalt og regionalt fremmed ferskvannsfisk i perioden 2013-2021. NINA Rapport 2099.